

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-366-8-35>

**EVALUATION CHARACTERISTICS OF PROFESSIONALLY
ORIENTED ENGLISH SPEAKING OF THE FUTURE OFFICERS
OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE**

**ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНОГО СПІЛКУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

Susloparova Ye. A.

*Postgraduate Student
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National
Pedagogical University
Ternopil, Ukraine*

Суслопарова Є. А.

*аспірант
Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Оцінювання є важливим елементом процесу навчання. Воно має бути спланованим, впливати із цілей навчального плану та відповідати стратегіям навчання.

Існує чимало різних підходів та методів оцінювання. Студентам слід надати можливість різними способами показати ступінь своїх навичок, знань, почуттів і ставлення до мови. Про цілі та процедури оцінювання студентів необхідно інформувати заздалегідь.

Оцінювання має бути об'єктивним та неупередженим, давати позитивний відгук і мотивувати студентів брати активну участь у власному оцінюванні. Такий підхід сприяє навчанню впродовж життя та надає можливість перенесення знань та навичок на власний життєвий досвід [1, с. 87].

Використовуючи різноманітні прийоми та інструменти, викладач збирає оцінювальну інформацію про мовний розвиток студентів та їхній прогрес у говорінні, аудіюванні, письмі та читанні. Дані, отримані в процесі оцінки, стають основою для оцінювання спілкування англійською мовою. Порівнюючи інформацію про оцінювання з цілями навчального плану, викладач може робити обґрунтовані судження щодо засвоєння навчального матеріалу студентами, а також вибирати та приймати рішення щодо найкращих методів для покращення навчального процесу [2, с. 224].

За стандартами НАТО методи оцінювання класифікуються за наступними відмінностями: формуючі та підсумкові; об'єктивні та суб'єктивні; з посиланням на критерій та з посиланням на норму; формальні та неформальні.

1. Підсумкове оцінювання здебільшого здійснюється наприкінці проекту чи курсу. В освітньому контексті підсумкове оцінювання зазвичай використовується при завершенні курсу. Формуюче оцінювання зазвичай використовується протягом всього проекту чи курсу. Формуюче оцінювання, яке також називають навчальним оцінюванням, використовується для покращення навчання. В освітньому контексті формуюче оцінювання може проводитися викладачем, однолітком або самим студентом.

2. Об'єктивне оцінювання – це форма опитування, яка має одну правильну відповідь, суб'єктивне оцінювання – це форма опитування, яка може мати більше ніж одну правильну відповідь (або більше ніж один спосіб її вираження). Існують різні типи об'єктивних і суб'єктивних питань. До об'єктивних питань відносяться: вірні/невірні відповіді, варіанти відповідей і відповідні запитання. Зазвичай ми використовуємо їх для оцінки граматики, словникового запасу та рецептивних навичок (аудіювання та читання). Суб'єктивні запитання включають запитання з розширеною відповіддю та есе, які більше підходять для оцінки навичок письма або вимірювання ефективності на основі змісту.

3. Критеріально-прив'язане оцінювання, виконане за допомогою критеріально-прив'язаного тесту, як впливає з назви, відбувається, коли тестувальників оцінюють за чітко визначеними об'єктивними критеріями. Критеріальна оцінка, здебільшого, використовується для визначення компетентності, до прикладу STANAG 6001 – методичні рекомендації, де кожен рівень мовленнєвої компетентності оцінюється за низкою чітких критеріїв в контексті вищої військової освіти.

Так, рівень володіння спілкуванням, відповідно до STANAG 6001 визначається за наступними критеріями:

СМР 0 (Відсутність практичного вміння): слухач неспроможний підтримувати розмову, здатність висловлюватись обмежена окремими випадково підібраними словами.

СМР 1 (Виживання): слухач може вести просту за змістом розмову при безпосередньому спілкуванні в типових повсякденних ситуаціях, здатний будувати речення шляхом поєднання знайомих завчених слів та висловів, проте, розуміння граматичних часів дуже нечітке, присутнє вагання у підборі слів, часті паузи та неправильний порядок слів.

СМР 2 (Функціональний): слухач спроможний говорити розгорнутими реченнями в повсякденних ситуаціях, прості граматичні конструкції використовуються правильно, з дотриманням основних граматичних правил, хоча при цьому більш складні граматичні конструкції використовуються неточно або взагалі не вживаються. Також, здатність вести розмову з носієм мови, який не має досвіду спілкування з іноземцями.

СМР 3 (Професійний): у більшості ситуацій як офіційного, так і неформального характеру здатність ефективно спілкуватися на практичні, суспільні і професійні теми, легко обговорювати питання, які становлять особливий інтерес або стосуються галузі власної професійної компетенції. Використання граматичних конструкцій гнучке і правильне. Присутнє неповне розуміння деяких культурних особливостей, прислів'їв та натяків, прихованих відгінків та значень сталих висловів, але при цьому здатність легко відновлювати хід розмови.

СМР 4 (Експертний): здатність точно висловлювати думку у розмові на будь-які загальні та професійні теми, у тому числі давати роз'яснення щодо політичного курсу або стратегії та висловлювати власну точку зору. Здатність виконувати дуже складні комунікативні завдання, у тому числі обговорювати питання, що стосуються незнайомої загальної або спеціалізованої тематики, на рівні, аналогічному рівню високоосвіченого носія мови.

СМР 5 (Досконалий / Рівень високоосвіченого носія мови): уміння вести розмову на рівні високоосвіченого носія мови, який розмовляє дуже розбірливо і дотримується культурних норм, прийнятих для даної мови в країні або на території, де вона поширена. Здатність вільно користуватися мовою за будь-яких обставин таким чином, щоб усі характеристики мовлення, у тому числі вибір слів, використання сталих висловів і розмовних форм, з урахуванням культурних особливостей і правил усного спілкування, сприймалися освіченим носієм мови як такі, що цілком відповідають нормам рідної мови. Вимова аналогічна стандартній вимові освіченого носія мови [3].

Якщо говорити про оцінювання з посиланням на норму, зазвичай воно проводиться із застосуванням тесту. Це ефективний спосіб порівняння студентів один з одним. Іспит на зарахування є найвідомішим прикладом оцінювання за нормами, який використовується в вищих навчальних закладах. Це допомагає порівнювати студентів один з одним і розміщувати їх у однаково збалансованих навчальних групах відповідно до рівня знань.

4. Формальне оцінювання зазвичай включає письмову роботу. Формальне оцінювання оцінюється чисельно або на основі успішності, тоді як неформальне оцінювання не впливає на підсумкову оцінку. Неформальне оцінювання зазвичай проводиться у більш невимушений спосіб і може включати спостереження, рейтингові шкали, оцінку продуктивності та ступінь участі, та ін.

Альтернативні методи оцінювання використовують дії, які показують, що студенти можуть робити з мовою, підкреслюючи їхні сильні, а не слабкі сторони. Альтернативні інструменти оцінювання розроблені та структуровані інакше, ніж традиційні тести, і оцінюються по різному. Оскільки альтернативні методи оцінювання базуються на результативності, вони допомагають викладачам мови підкреслити, що метою вивчення мови є осмислене спілкування. Альтернативне оцінювання базується на автентичних завданнях, які демонструють здатність учнів досягати комунікаційних цілей. Викладачі та студенти зосереджуються на спілкуванні, а не на правильних чи неправильних відповідях, що дозволяє учням оцінювати себе та своїх однолітків під час виконання комунікаційних завдань [4, с. 27].

У контексті альтернативних методів оцінювання чітко визначене завдання характеризується тим фактом, що від студентів вимагають робити щось в ситуаціях, які містять реальне застосування знань і навичок.

Методи оцінювання продуктивності включають промови та групові проекти, призначені як інструменти підсумкового та формувального оцінювання в рамках військової підготовки. Наприклад, виступ експромтом – усна 3–5-хвилинна презентація без будь-якої підготовки, будь-яких приміток або інших додаткових матеріалів. Це спонтанна реакція на актуальну тему, яка може ввести в обговорення цікавий термін. Таке завдання дозволить перевірити здатність студентів створювати розширений дискурс і спонтанно передавати ідеї, зосереджуючись на їхній мовній продуктивності, а не на змісті.

Інформаційний виступ, як протилежна альтернатива експромту, вимагає попередньої ретельної підготовки на задану тему (за вибором викладача або студента). Це вдале поєднання продуктивності та продукту, оскільки воно передбачає усну презентацію реалістичних фактичних питань, підготовлених заздалегідь, на основі адекватних і надійних джерел, маючи письмову форму плану, нотатки виступу та слайди. Його оцінюють за заздалегідь визначеним контрольним списком, який містить чітко визначені критерії: підготовка, способи подачі, мова, актуальність змісту, час тощо. Зазвичай він

використовується як підсумкове оцінювання, ближче до кінця курсу, так як для перевірки й оцінки комунікативних здібностей та знання змісту.

Групові проекти розглядаються як колективні завдання, що передбачають співпрацю між студентами, які працюють разом для досягнення спільної мети – мовного завдання. Групові проекти, придатні для оцінювання кінцевого курсу, можуть складатися з усних презентацій на різні теми (зазвичай військові), у яких кожен член групи відіграє чітко визначену роль. До цієї категорії входять групові обговорення, накази про оперативні процедури, військове моделювання тощо.

Крім того, потрібно врахувати можливість виникнення дисбалансу між теоретичним змістом та емпіричним оцінюванням, що вплине на навчання студентів і якість навчального плану. Оцінювання низької якості спричинить прийняття неправильних рішень, які можуть завдати шкоди студенту та його розвитку.

Узагальнюючи сказане, пропонуємо переглянути існуючі методи та використовувати, як теоретично, так і емпірично, альтернативні методи, які краще відповідають профілю, потребам та інтересам студентів. З появою комплексних методів оцінювання успішності – це завдання стає посильним.

Тому, у своєму дослідженні тут і в майбутньому ми зосереджуємо свою увагу навколо STANAG 6001, оскільки суб'єктами навчання виступають майбутні офіцери ЗС України.

Література:

1. Glenn Fulcher, Fred Davidson, *Language Testing and Assessment – an advanced resource book*, New York, Taylor and Francis, 2007.
2. H. Douglas Brown, *Language Assessment – Principles and Language Practice*, London, Longman, 2004.
3. NATO Standard. ATrainP-5. Language Proficiency Levels, 2016 [online]. Доступно: [https:// www.natobilc.org/files/ATrainP-pdf](https://www.natobilc.org/files/ATrainP-pdf)
4. Liying Chen, *Studies in Language Testing*, Cambridge, Cambridge University Press, 2005.